مجموعه زندگانی چهارده معصوم (علیهم السلام)

امام محمد باقر علیه‌السلام

ویژه نوجوانان

بسم الله الرحمن الرحیم

امام محمد باقر علیه السلام

نویسنده:

واحد پژوهش مسجد مقدس جمکران

ناشر چاپی:

مسجد مقدس جمکران

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

امام محمد باقر علیه السلام

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور : امام محمد باقر علیه السلام مجموعه زندگی چهارده معصوم علیه السلام/تالیف واحد پژوهش مسجد مقدس جمکران مشخصات نشر : قم: مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۸ مشخصات ظاهری : [۲۴]ص فروست : مجموعه زندگانی چهارده معصوم علیه السلام ویژه نوجوانان؛ ۷ وضعیت فهرست نویسی : در انتظار فهرستنویسی (اطلاعات ثبت) شماره کتابشناسی ملی : ۱۹۲۶۶۵۶

مشخصات امام پنجم علیه السلام

نام: محمّد

لقب: باقر العلوم کنیه: ابو جعفر

نام پدر: علی (امام سجاد علیه السلام)

نام مادر: فاطمه (دختر امام حسن مجتبی علیه السلام)

تاریخ تولد: اول رجب سال ۵۷ هق محل تولد: مدینه مدّت امامت: ۱۹ سال مدّت عمر: ۵۷ سال

تاریخ شهادت: هفتم ماه ذی الحجه سال ۱۴۸ ه.ق نام قاتل: ابراهیم بن ولید با زهر و به دستور هشام بن عبدالملک محل شهادت: مدینه منوره مرقد مطهر: بقیع

۱. ولادت امام محمّد باقرعلیه السلام

امام باقرعلیه السلام در روز جمعه اوّل ماه رجب سال ۵۷ هجری در شهر مدینه و در خانه جدّ بزرگوارش امام حسین علیه السلام چشم به جهان گشود.

پدر گرامی اش امام سجّادعلیه السلام از همان ابتدای تولّد، طبق سنّت جدّش پیامبر اعظم صلی الله علیه وآله در گوش راستش اذان و در گوش چپش اقامه خواند و نام محمّد را که از قبل توسط رسول خدا صلی الله علیه وآله تعیین شده بود بر او نهاد. مادر گرامی اش «فاطمه» دختر امام حسن مجتبی علیه السلام است و از این رو، آن حضرت، هم از طرف پدر و هم از طرف مادر، به بنی هاشم منسوب است. امام صادق علیه السلام در شأن و مقام حضرت فاطمه علیها السلام می فرمایند: او بسیار راستگو بود و در خاندان امام حسن علیه السلام بانویی مانند او دیده نشد و این از افتخارات امام باقرعلیه السلام است که هم از طرف پدر و هم از طرف مادر منسوب به اهلبیت علیهم السلام است.

۲. دوران خرد سالی

امام باقرعلیه السلام سه ساله بود که همراه کاروان جدّش امام حسین علیه السلام به سرزمین کربلا وارد شد و از همان کودکی شاهد ظلم و ستم حاکمان ستمگر بر خاندان پیامبرصلی الله علیه وآله بود. او می دید که دشمنان پس از به شهادت رساندن امام حسین علیه السلام چگونه کودکان تشنه را کتک و خیمه ها را آتش می زدند. او نیز مانند دیگر اسیران به همراه پدر و مادر و عمّه خود حضرت زینب علیها السلام و دیگر زنان و کودکان راهی اسارت شد و در این مسیر آزارها دید و با پاهای کوچکش همپای بزرگتران دوید و بر روی خارهای بیابان پابرهنه راه رفت. او خود

دیـده بود که دشـمنان چگونه سـنگ به سـرهای بریـده شـهدا می زدند و از نزدیک شاهد ظلم ظالمان بود و درس شـجاعت و مقاومت را از همان کودکی آموخت.

او در سفر کربلا تا شام شاهد فداکاری عمّه قهرمان خود بود.

۳. پیشوای راستین

امام سـجّادعلیه السـلام قبل از شـهادت، به فرمان خدا و سـفارش پیامبرصـلی الله علیه وآله فرزندش امام باقرعلیه السلام را برای امامت و پیشوایی مسـلمین معرّفی نمود و امام باقر نیز در شـرایط سـخت آن زمان برای انجام وظایف امامت، دستورهای دین و راه و روش خوب بودن و درست زندگی کردن را به مردم یاد می داد. امام علیه السـلام در شـرایط سخت حکومت ظالمان آن زمان، به نشـر حقایق و دانش الهی می پرداخت و مشـکلات علمی را حل می نمود. ایشان طی مـدّت امامت خود، زمینه سازی علمی بسـیار عمیق و خوبی انجام داد و در این راسـتا پس از او فرزند برومندش امام صادق علیه السلام با تشکیل حوزه علمیه و با چهار هزار نفر شاگرد، آن را به ثمر رسانید و به عنوان یک دانشگاه عظیم اسلامی، در تاریخ اسلام ثبت نمود.

۴. مدارا با دشمن نادان

مردی از اهالی شـهر شام که در مدینه زندگی می کرد از روی ناآگاهی با امام باقرعلیه السـلام دشـمنی می کرد و با اینحال به منزل امـام علیه السـلام می رفت و به سـخنان امـام گوش فرا می داد. روزی آن مرد به خـانه امـام آمـد و با بی ادبی گفت: «در روی زمین، بغض و کینه کسـی را بیشتر از تو و خاندانت در دل ندارم و اگر می بینی که به خانه ات می آیم به این دلیل است که تو مردی ادیب و خوش بیان هستی.»

امام علیه السلام که می دانست دشمنی او از روی ناآگاهیست با او به خوبی برخورد می کرد و به نرمی سخن می گفت.

مـدّتی بعـد، مرد شامی به شـدّت مریض شـد به طوری که طبیبان از زنـده ماندن او ناامید شده بودند. او که می دانست در حقّ امام

بد کرده است فردی را نزد امام فرستاد تا از او حلالیت بطلبد و از او بخواهد تا بر بدنش نماز بخواند. آن فرد هنگام نماز صبح نزد امام که در مسجد بود آمد و پیام آن مرد را به امام رساند. امام فرمودند که او هنوز زنده است پس برخاست و دو رکعت نماز خواند. سپس به سجده رفت و تا طلوع آفتاب در سجده ماند و دعا کرد. وقتی خورشید طلوع کرد امام به سمت خانه آن مرد به راه افتاد و وقتی به بالین آن مرد رسید او را صدا زد. او جواب امام را داد، آن گاه امام او را نشاند و از نزدیکانش خواست تا شربتی برای بیمار تهیه کنند. وقتی شربت آماده شد امام با دستان مبارکش شربت را به بیمار داد و به بستگانش فرمود:«غذاهای سرد به او بدهید» و خود بازگشت. ساعتی نگذشت که مرد شامی شفا پیدا کرد، پس به نزذ امام آمد و از امام تشکر کرد. آن گاه گفت:گواهی می دهم که تو حجّت خدا در میان مردم هستی.

به سبب این گذشت و مهربانی امام بود که آن مرد شامی هدایت شد و در ردیف شیعیان امام علیه السلام قرار گرفت.

۵. نفوذ یهودیان و مسیحیان

دوران امام باقرعلیه السلام با دیگر دوران اسلامی تفاوت زیادی داشت زیرا آن دوره، با گسترش علوم کشورهای روم و یونان همراه بود.

دانشمندان یهودی و مسیحی از همه جای دنیا به کشورهای اسلامی وارد شده و می کوشیدند با مطرح کردن مسائل علمی و ایجاد شبه، جلوی رشد سریع اسلام را بگیرند. در چنین شرایطی بود که جامعه اسلامی به رهبری فرهنگی نیاز داشت تا با برپایی جلسات

علمی، اسلام واقعی را معرفی کند و با پاسخ به سؤالات آنها، جلوی نفوذ آنها را در بین مسلمانان بگیرد.

یهودیان و مسیحیان سعی می کردند تا با آمیختن افکار و عقاید خود با اسلام، اسلام واقعی را تغییر داده و به این وسیله، زمینه حذف اسلام واقعی را فراهم کنند.

۶. مقام علمی امام علیه السلام

از آنجا که انتخاب همه معصومین علیهم السلام توسط خداوند انجام می گیرد، علم آنها نیز از جانب خداوند به آنها داده می شود و علمشان مانند دیگر مردمان کم و محدود نیست. دانش امام باقرعلیه السلام نیز همانند دیگر امامان از سوی پروردگار بود؛ یعنی خداوند متعال این علم و دانش بی پایان را برای راهنمایی مردم به آنها داده بود تا مردم توسط ایشان خدا را شناخته و راه درست زندگی کردن را بیاموزند.

امام علاوه بر راهنمایی و هدایت مردم، بزرگترین معلّم دانشمندان آن زمان بود. امام همانند آفتاب دانشی بود که دانشمندان بزرگ از نور علم او بهره می بردند. آنها مشکلات علمی خود را با امام در میان می گذاشتند و امام نیز به حل مشکلات آنها می پرداخت.

دانش امام به اندازه ای بود که او را«باقرالعلوم» یعنی شکافنده علم ها و دانش های گوناگون می نامیدند.

۷. خبر جابر

جابر بن عبداللّه انصاری یکی از اصحاب پیامبر بود که به اهلبیت علیهم السلام علاقه زیادی داشت. روزی پیامبر به جابر فرمود:« ای جابر! تو زنده خواهی ماند تا فردی از فرزندان من را که شبیه ترین مردم به من است ببینی. اسم او اسم من است. وقتی او را دیدی سلام من را به او برسان و از او جدا نشو.(۱)

مدّت ها از این داستان می گذشت و جابر پیرمردی شد. روزی امام سجّاد به همراه کودکی به مسجد آمد و او متوجه کودک همراه امام شد. به نزد امام رفت و بعد از سلام و احترام از کودک پرسید: نام تو چیست؟ کودک جواب داد: محمّد بن علی بن الحسین.

جابر با شنیدن نام کودک، سخن پیامبر را به یاد آورد و گریست و دست او را بر

سینه خود نهاد و گفت: به خدا قسم! جدّت رسول خدا بر تو سلام رسانده و به من فرموده که تو شکافنده علوم هستی.

۸. کار و تلاش امام

امام باقرعلیه السلام بسیار اهل عبادت و راز و نیاز با پروردگار خویش بود امّا عبادت او مانع کار و تلاشش نمی شد. امام به کارهای کشاورزی و مزرعه داری می پرداخت و حتی در زیر آفتاب گرم و سوزان دست از فعالیت نمی کشید. امام بدین وسیله به همه می آموخت که عبادت کردن مانع کار و تلاش نیست و حتی کار و تلاش نوعی عبادت است و همه انسان ها باید برای زندگی تلاش کنند تا اینکه محتاج دیگران نباشند و بتوانند به دیگران نیز کمک کنند.

با همه این ها، امام زندگی دقیقی داشت و همه ساعات شبانه روز را برای خود برنامه ریزی کرده بود و تعین کرده بود که هر کاری را در چه ساعتی انجام دهد. امام به نظافت خود بسیار اهمیت می داد و همیشه ظاهری آراسته داشت و آراستگی را وظیفه انسان ها در قبال خود و دیگران می دانست.

۹. برخورد حکیمانه امام

یکی از اصحاب امام باقرعلیه السلام نقل می کند که: به در خانه امام باقرعلیه السلام رفتم و اجازه ورود خواستم. امام باقرعلیه السلام به من اجازه ورود نداد؛ ولی به دیگران اجازه داد. ناراحت و غمگین به خانه ام بازگشتم و به رختخواب رفتم و خواستم بخوابم، ولی براثر پریشانی و اندوه، خوابم نمی آمد. با خود می گفتم: چرا امام علیه السلام به غریبه ها اجازه ملاقات می دهند ولی به من که از نزدیکان ایشان هستم اجازه ورود ندادند؟

در این فکر و اندوه بودم که ناگهان صدای در را شنیدم، رفتم در را باز کردم، دیدم فرستاده امام باقرعلیه السلام است و می گوید: هم اکنون به حضور امام علیه السلام بیا! لباسم را پوشیدم و با شتاب به محضر امام علیه السلام رسیدم. فرمود:

من به خاطر حفظ جان تو اجازه ورود ندادم؛ زیرا جاسوسان دشمن اینجا بودند و اگر تو را در خانه من می دیدند به تو آسیب می رساندند؛ لذا از تو کناره گرفتم، تا به خاطر دوستی ات با ما به تو آسیب نرسد.

۱۰. علّت علاقه مندی مردم به امام علیه السلام

مردم به امام باقرعلیه السلام علاقه زیادی داشتند زیرا امام از نظر دانش موجب افتخار مسلمانان به ویژه شیعیان به حساب می آمد به طوری که با همه دانش ها آشنا بود و این علم امام موجب برتری امام بر دانشمندان مسلمان و غیر مسلمان شده بود.

از طرفی، امام مانند دیگر مردمان زندگی ای عادی داشت و با حضور زیاد در مسجد، بیشتر مواقع در میان مردم بود. او از بخشنده ترین افراد زمان خود بود و مالی را که با کار و تلاش بسیار به دست می آورد به راحتی بین مستمندان تقسیم می کرد و دلبستگی به آن نداشت. امام مال را وسیله ای برای رفع مشکلات خود و دیگران می دانست و هر موقع به نیازمندی کمک می کرد سعی می کرد به دور از چشم مردم و با احترام باشد.

۱۱. شهادت امام علیه السلام

امامان معصوم علیهم السلام در همه حال مورد خشم و حسادت حاکمان ظالم قرار داشتند لذا آنها سعی می کردند تا به هر وسیله ای که شده آنها را به شهادت برسانند.

هشام بن عبدالملک حاکم آن زمان بود و او نیز می خواست تا امام را به هر وسیله ای که شده به شهادت برساند امّا از محبوبیت امام در بین مردم هراس داشت و می ترسید که اگر خودش مستقیماً دست به این کار بزند مردم بر ضد او شورش کنند از این رو ابراهیم بن ولید را مأمور نمود تا امام را مسموم نموده و به شهادت برساند.

ابراهیم بن ولید نیز به دستور هشام بن عبدالملک امام را مسموم و به شهادت رساند.

پی نوشت ها

۱) بحارالانوار، ج ۴۶، ص ۲۹۴.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹